

net paa en bedre og hensigtsmæssigere Maade, uden at Nogens Ret derved kunde siges egentlig at være foregriben. Ligesom jeg er mig fuldkommen bevidst, at jeg aldrig nogenstinde har givet noget Løfte eller endog kun noget Saa b om vidtgaaende Indrømmelser, som nu er blevet skuffet, saaledes vil det ogsaa være klart for enhver Uheldet, at hvis jeg i mit Forslag fuldstændig vilde have sluttet mig til den ene eller den anden Side, vilde Lovens Gjen- nemførelse vist være stødt paa uoverstigelige Van- stieligheder. Desuden er jeg efter de omhyggeligste Undersøgelser og Overvejelser kommen til det Re- sultat, at, naar man betragter det Standpunkt, som begge Parter i denne Sag indtage, turde det vel være rimeligt og rigtigt, at der er en hel Del Ret paa begge Sider, idet der ved Siden af Sta- tens utvivlsomme Ret tillige er et gennem Li- deren nedarvet berettiget Krav for Menighede- ne. Seg gif da ud fra, at man ikke burde forandre den Lønningsansættelse efter Korn, som i sin Tid var nær ved at blive endelig vedtaget af Folke- thinget og Landsthinget. Seg har saa meget min- dre villet forandre det, som det er min Overbevi- ning, at det er overordentlig heldigt, at Lønning- gerne, i det Mindste i det Væsentlige, fastsættes efter Sædprincippet, og hvis jeg ikke fejler, har jo netop den ærede Taler, som sidst havde Ordet, ud- talt, at dette var hensigtsmæssigt og rigtigt, og han har bebrejdet Regjeringen, at den tidligere har forladt dette Princip. Seg fandt derfor ingen Anledning til at fravige det her, saa meget mindre, som det dog maa indrømmes, at det i Tidens Løb vil være det Praktiske, at Præsterne ere lønede saaledes, at man egentlig ikke behøver at faae Spørgsmaalet om en Lønningsforhøjelse for dem frem her i Thinget, da det jo dreier sig om en saa overordentlig stor Mængde Embedsmænd rundt omkring i Landet. Seg maa tillige gjøre opmærk- som paa, at der er et Hensyn, som jeg anser for at være vigtigere i denne Sag, og det er hele det gamle Forhold, der gennem Lidene er nedarvet mellem Menighederne og deres Præster. Det er det gamle Forhold, der har bestaaet, saa længe den kristne Kirke har bestaaet, at Præsterne ere bleone lønede af deres Menigheder, og i det Dieblil man vil løse det Baand, at Menighederne have en Følelse af, at den Præst, de have, er væsentlig lønnet af dem, tror jeg, at der er rokket ved No- get, som man vistnok skulde søge at bevare for den kommende Tid. Seg maa ogsaa tilstaa, at jeg netop betragter denne Bestemmelse som en meget vigtig Indledning til en anden Reform i Kirken, til en større Deltagelse for Menighederne i Valget af deres Præster, idet jeg mener, at Menighederne have en ganske anden Følelse ved et saadant Valg af, at det er deres egne Præster, naar de selv betale dem, i hvis Valg de deltage; thi naar man siger, at Præsten skal stilles ganske som Statens øvrige Embedsmænd, at han skal lønnes med Penge

ligeud af Statskassen, vil jeg tillade mig netop at gjøre opmærksom paa, at Præsten, som jeg yttrede før, staar i et andet Forhold end alle andre Em- bedsmand her i Landet. Derom have vi Vidnes- byrd i de to Lovforslag, som nu samtidig ere bleone fremlagte her i Thinget, nemlig den Præste- lønningslov, der er forelagt af forskellige ærede Forslagsstillere tillige med Forslaget om Menighe- dernes Deltagelse i Valget af deres Præster, idet jo den nævnte Lønningslov stiller sig ubetinget paa Statens Side, medens Valgloven stiller sig paa Menighedernes Side; thi jeg maa spørge, hvilke andre Statsembedsmænd kan man kræve valgt af Menighederne eller andre Samfund her i Landet? Siger ikke netop deri, at Menighederne have en Ret til, eller at man ønsker, at de skulle have en Ret til at deltage i Valget af deres Præster, at Menighederne danne et kirkeligt Samfund, et Sam- fund, som efter Grundloven skal have sin særegne Forsatning ved Lov? Findes der noget andet Samfund hos os, der efter Grundloven skal have sin særegne Forsatning? Viser ikke det netop, at Præsten paa samme Tid, som han er Statens Embedsmænd, er Menighedernes Embeds- mand og staar i et ganske særegt Forhold til dem. Seg maa saaledes ogsaa strax erklære, at den Løn- ningsmaade, jeg har tilladt mig at foreslaa, er for mig en Betingelse for at kunne gaa ind paa, at Menighederne overhovedet faae Deltagelse i Valget af deres Præster. Det foreskommer mig, at de to Ting eae paa det Næreste knyttede sammen. Med Hensyn til det andet og endnu mere omtvistede Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Overskudet, tør jeg dog maafe sige, at det er ikke mig be- kjendt, at nogen Kultusminister før mig ubetinget er gaaet ind paa at overføre dette Overskud fra Kultusministeriets Budget til Finansministeriets Budget. Seg har tænkt mig, at derved er gjort en stor Indrømmelse henimod de Fordringer, der have været opstillede her i Thinget, og jeg har troet, at en saadan Indrømmelse vilde være blevet modtaget med Belvillie. Det er jo klart, at, efter at Overskudet er opført paa Finansloven blandt de til Statsformues Erhvervelse bestemte Aktiver, vil det for Fremtiden være umuliggjort at etablere her en Kirke med en selvstændig Forsatning og med fri Disposition over Kirkens Midler. Det vilde jo ikke være muligt, dersom dette vedtoges, at stabe paa den Maade en Stat i Staten ved en uaf- hængig, selvstændig Kirke. Det er jo paa det Bestemteste anerkjendt, at Overskudet gaar ligesrem over paa Finansloven som Statsformue. Naar man nu her siger, at det er stillet som et særligt Aktiv, og at dette altsaa skulde vise, at det var et særligt Fond, har jeg allerede den Gang, jeg havde den Ære at fremlægge Lovene, udtrykkelig sagt, at et særligt Fond var opgiøet. Grunden til, at det er stillet som et særligt Aktiv, er ganske simpelt den, at, hvis jeg var kommen til Finans- ministeren og havde sagt: Seg foreslaar en Lov,